Cristina Rizea Daniela Stoicescu Ioana Stoicescu

Arte vizuale și abilități practice

Clasa a IV-a

Semestrul al II-lea

Manual realizat în conformitate cu programa școlară
pentru disciplina *Arte vizuale și abilități practice*,
clasele a III-a – a IV-a, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014

Asociația Telefonul Copilului
116 111
TELEFONUL COPILULUI
www.telefonulcopilului.ro

LITERA

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului Educației Naționale și Cercetării Științifice nr. 3613/07.04.2016 și este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014.

Manualul este distribuit elevilor în mod gratuit, atât în format tipărit, cât și digital, și este transmisibil timp de patru ani școlari, începând cu anul școlar 2015–2016.

Inspectoratul școlar .....

Școala/Colegiul/Liceul .....

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT:

Anul	Numele elevului	Clasa	Anul școlar	Aspectul manualului*			
				format tipărit		format digital	
				la primire	la predare	la primire	la predare
1							
2							
3							
4							

* *Pentru precizarea aspectului manualului se va folosi unul dintre următorii termeni: nou, bun, îngrijit, neîngrijit, deteriorat.*

- Cadrele didactice vor verifica dacă informațiile înscrise în tabelul de mai sus sunt corecte.
- Elevii nu vor face niciun fel de însemnări pe manual.

Arte vizuale și abilități practice. Manual pentru clasa a IV-a.
Semestrul II
Cristina Rizea, Daniela Stoicescu, Ioana Stoicescu
Referent științific: prof. dr. Adriana Băileanu

Copyright © 2016 Grup Media Litera
Toate drepturile rezervate

Editura Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactori: Gabriela Niță, Mihaela Spurcaciu
Corector: Carmen Bîtlan
Ilustrații: Dreamstime
Desene realizate de autoarele manualului
Fotografii: Ioana Stoicescu
Copertă: Vlad Panfilov
Tehnoredactare: Ioana Stoicescu, Olimpia Bolozan

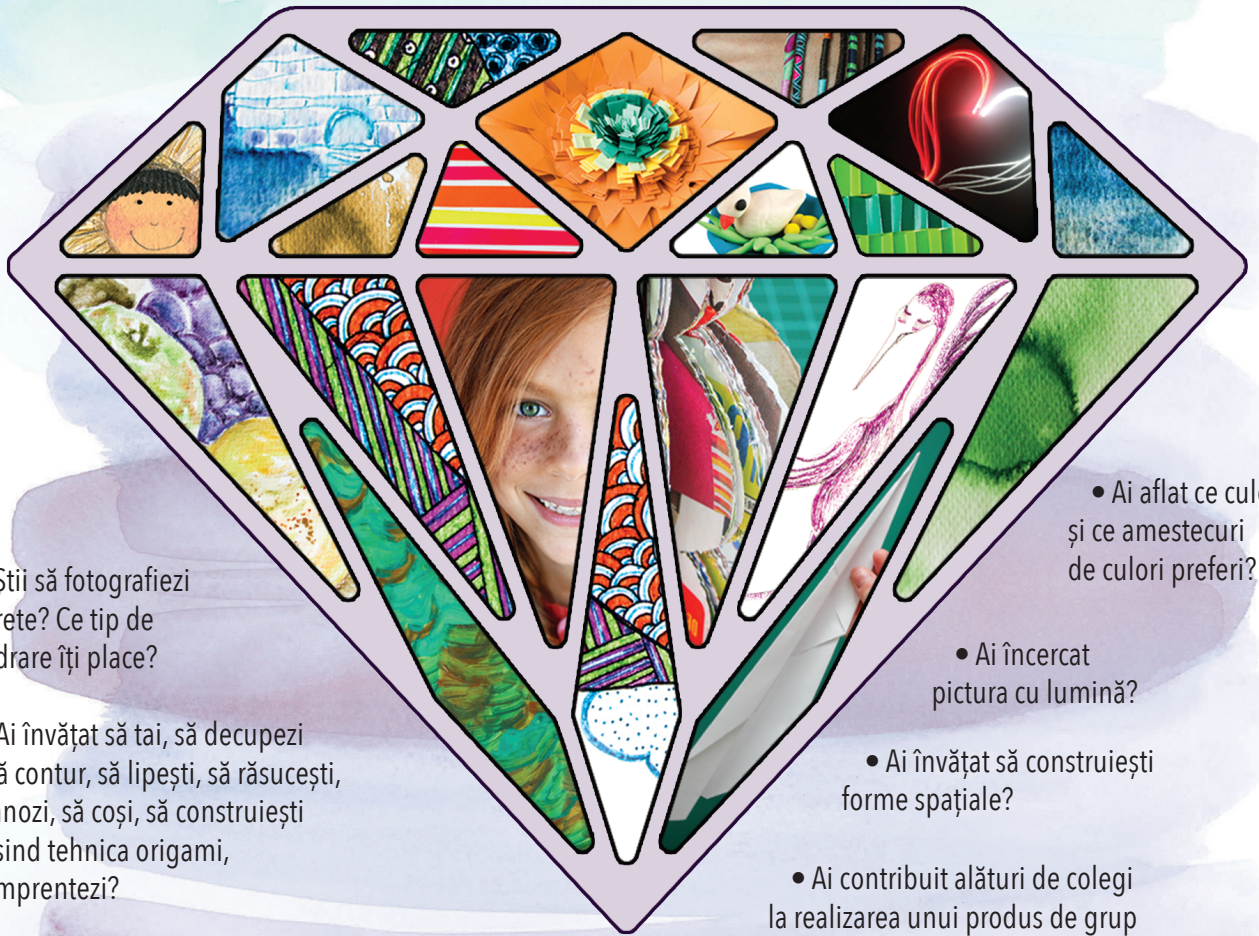
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
RIZEA, CRISTINA, STOICESCU, DANIELA, STOICESCU, IOANA
Arte și abilități practice. Manual pentru clasa a IV-a/
Cristina Rizea, Daniela Stoicescu, Ioana Stoicescu.
Bucureşti : Litera, 2016
2 vol.
ISBN 978-606-33-0588-7
Semestrul 2. - 2016. - ISBN 978-606-33-0587-0
I. Stoicescu, Daniela
II. Stoicescu, Ioana
811.135.1'35(075.33)

Dragul nostru prieten,

Ce ai descoperit în primul semestru despre lumea din afara și dinăuntrul tău, la disciplina **Arte vizuale și abilități practice***? Construiește un răspuns dezvoltat, ajutându-te de întrebările din schema de mai jos.*

• Ai învățat cum să comunici idei și sentimente, folosind elementele de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare și forma?

• Ai descoperit faptul că formele din natură pot fi un izvor de inspirație în arte?

• Ai aflat ce culori și ce amestecuri de culori preferi?

• Știi să fotografiezi portrete? Ce tip de încadrare îți place?

• Ai încercat pictura cu lumină?

• Ai învățat să tai, să decupezi după contur, să lipești, să răsucești, să înnozi, să coși, să construiești folosind tehnica origami, să amprentezi?

• Ai învățat să construiești forme spațiale?

• Ai contribuit alături de colegi la realizarea unui produs de grup (colaj, floare uriașă, alt decor)?

• Cum te-ai simțit experimentând lucruri noi?

Privind lucrările pe care le-ai realizat, ai înțeles de ce noi, autoarele, am spus că toate ideile tale, adunate împreună, seamănă cu fațetele unui diamant?

În acest semestru, îți propunem noi prilejuri ca să-ți perfecționezi stilul personal în arte. Și nu lăsa pe nimeni să îți spună că nu ai talent. Pentru că desenul, pictura și abilitățile practice se învață, așa cum se învață cititul, scrisul și socotitul…

Spor la învățat!

Autoarele

Structura unei unități tematice

Varianta tipărită

Pagina de deschidere

Fotografii cu produse realizate de către copii

Titlul unității

Subiecte aplicative

Conținuturi (tema plastică/proiect pentru abilități practice etc.)

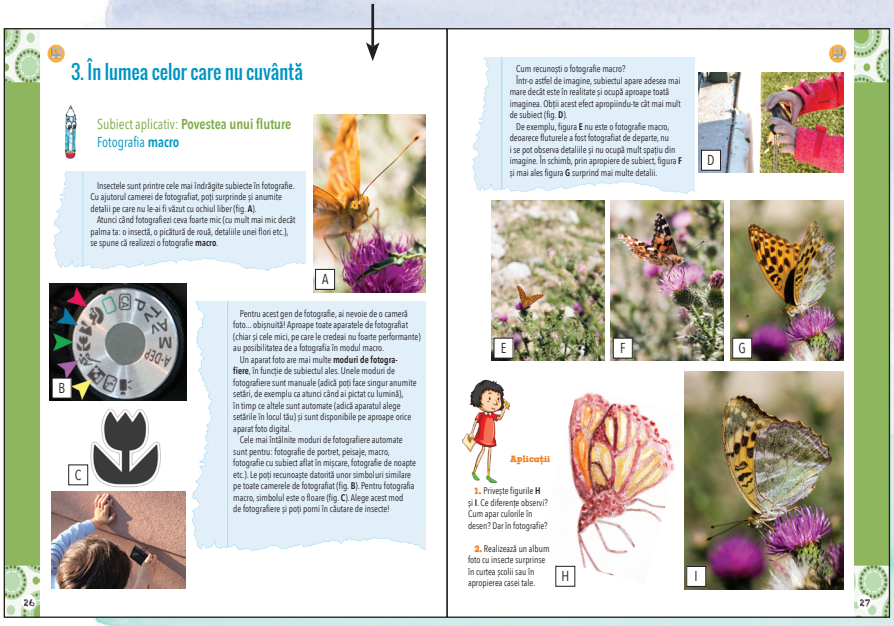
Competențe specifice

Varianta digitală

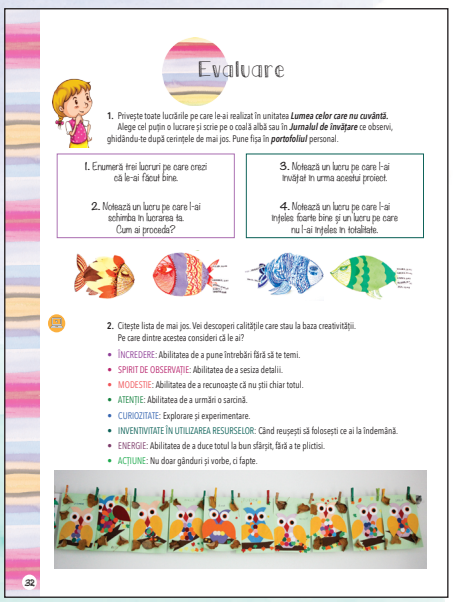

Forma electronică a manualului școlar are un conținut similar celei tipărite a manualului școlar și cuprinde, în plus, o serie de activități multimedia interactive de învățare (statice, animate, interactive).

Lecții de desen/pictură/abilități practice/fotografie

Evaluare

Simboluri și casete

Activități de pictură și desen

Gândește în afara cutiei!

Activități pentru abilități practice

Materiale necesare

Activități de fotografiere

Simbol ECO (reutilizare de materiale)

Aplicații (Pune-ți mintea la contribuție!)

Explicații
(îndrumări pentru învățare)

Evaluare/autoevaluare
(verifici ce ai învățat)

Informații pentru profesori

Acest simbol te ajută să identifici paginile
din manual cu activități multimedia de învățare.

Competențe generale și specifice, conform programei școlare pentru disciplina *Arte vizuale și abilități practice*, clasele a III-a – a IV-a, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014

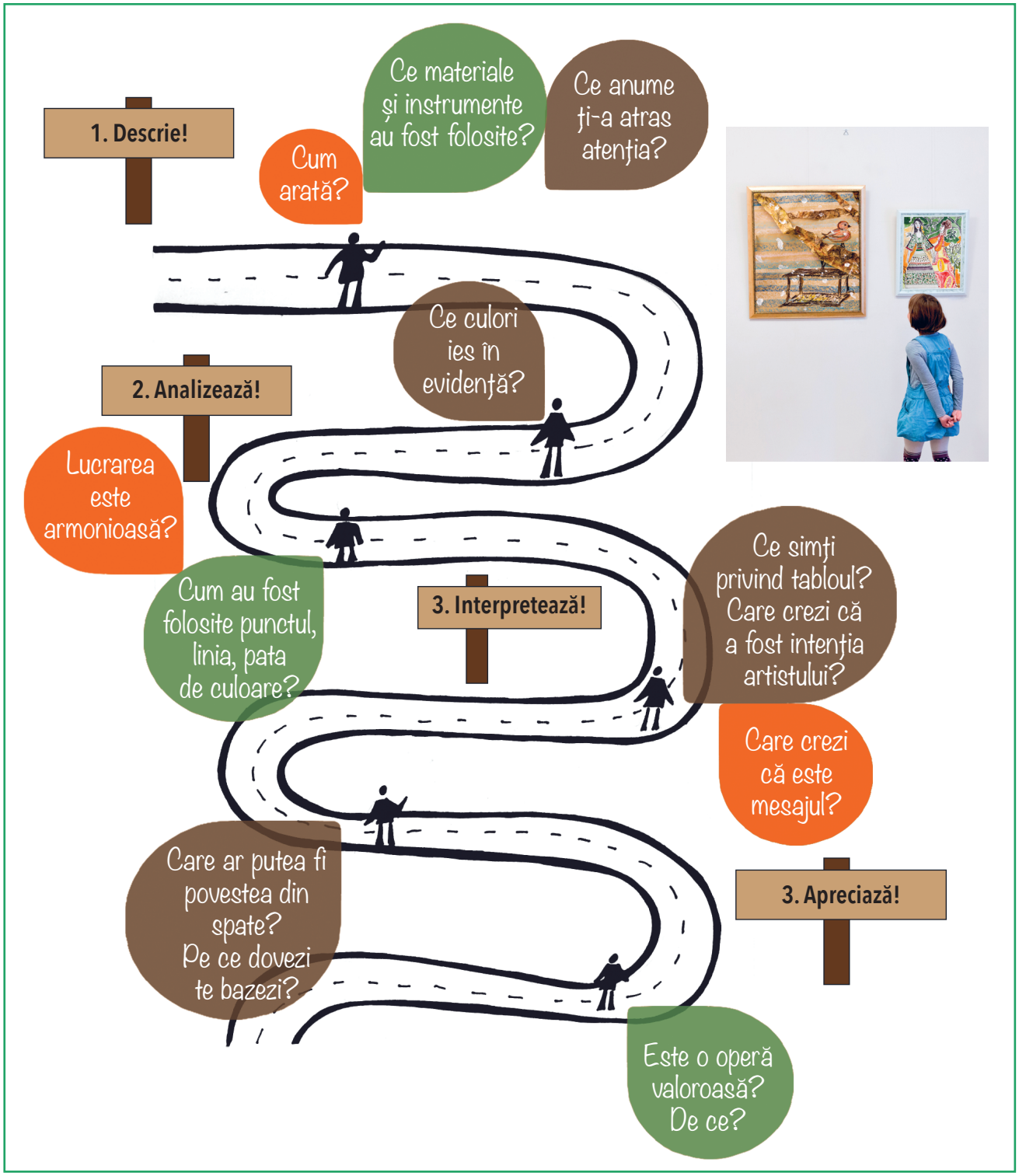
1. Explorarea de mesaje exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte
1.1. Exprimarea de opinii proprii referitoare la mesajele comunicate prin limbaj vizual
1.2. Evidențierea caracteristicilor diferitelor categorii de elemente de limbaj plastic, în compoziții în mediul înconjurător și în imagini

2. Realizarea de creații funcționale și/sau estetice, folosind materiale și tehnici adecvate
2.1. Valorificarea unor materiale și tehnici adecvate, pentru exprimarea clară a unui mesaj intenționat
2.2. Realizarea de compoziții la alegere, valorificând potențialul expresiv al limbajului plastic
2.3. Realizarea de produse unicat, personalizate și utilizabile, în urma desfășurării unor activități dominant manuale, creative și ludice
2.4. Remodelarea spațiilor și formelor printr-un demers plastic intenționat și prin tehnici variate

Vorbind despre artă

Amintește-ți pașii pe care îi faci atunci când privești o operă de artă, pentru a înțelege mesajul.

Cosaș, de Ion Andreescu

Andreescu la Barbizon, de Ion Andreescu

1. Meseriile pământului

Subiecte aplicative:

Desenul, pictura, fotografia – pasiune sau meserie?

Meșteri populari și meșteșuguri tradiționale

Povești din bucătărie

Îți vei aminti:

- ce este compoziția;
- tehnica desenului în creioane colorate și acuarela;
- tehnica hașurii.

Vei descoperi:

- ce este valoarea;
- ce este linia directoare;
- cum se folosesc linia, punctul și forma cu scop decorativ.

Competențe specifice:
1.1, 2.2, 2.2, 2.4.

1. Meseriile pământului

Subiect aplicativ: **Desenul, pictura, fotografia – pasiune sau meserie?**
Tema: **Compoziția**

Poveștile despre marii noștri pictori (N. Grigorescu, N. Tonitza, I. Andreescu, Th. Aman etc.) arată faptul că totul începe de la bucuria de a descoperi frumosul. Însă felul în care fiecare ajunge să pună tot acest frumos pe foaie, prin desen și pictură, se învață în mulți ani, la Școala de Arte.

Într-un tablou, elementele nu se pun la întâmplare, ci astfel încât să se echilibreze între ele.

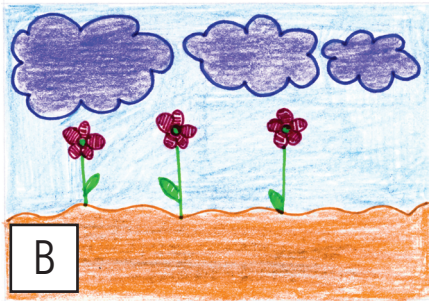
Atunci când reușim să folosim linii, puncte, forme și culori, cu sens, comunicând celor din jur idei și sentimente, spunem că am creat **o compoziție**.

Știai că adevărații artiști nu aleg calea cea mai simplă... previzibilă... obișnuită, pentru a realiza o compoziție? Iată mai jos câteva **reguli**.

Ar fi bine să eviți:

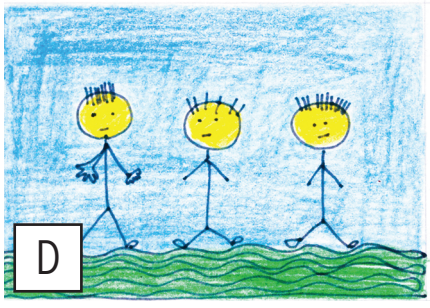
- să desenezi flori numai cu petale rotunjite;

- să faci aceleași forme de nori și să îi colorezi cu un singur fel de albastru;

- să-i faci chip soarelui și să-l așezi în colțul paginii;

- să desenezi corpul oamenilor numai din linii;

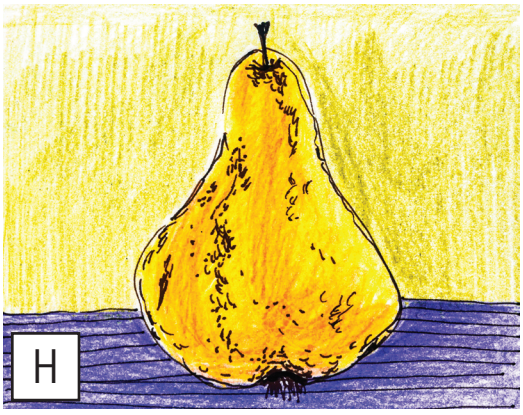
- să faci frizuri folosind doar linii drepte;

- să desenezi casele în același fel, folosind pătrat sau dreptunghi pentru bază și triunghi pentru acoperiș;

• să scrii în desen (benzile desenate sunt altceva!);

• să încadrezi obiectele fix în centrul foii de desen.

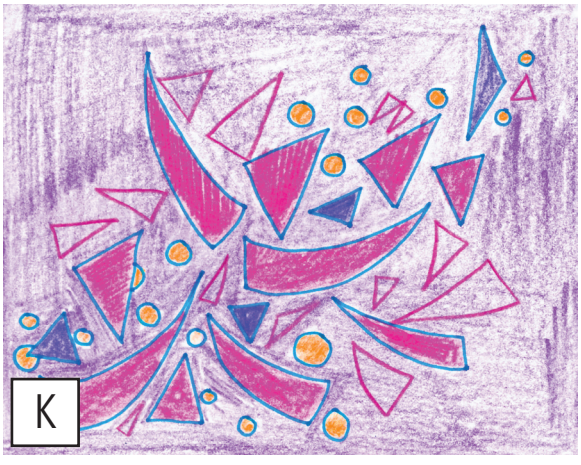
Compozițiile tale vor fi mult mai expresive dacă:

• vei așeza personajele în planuri diferite, sugerând apropierea și depărtarea prin mărime, culoare etc.;

• vei ieși din pagină cu personajele;

• te vei juca cu grupaje de forme.

Aplicații

1. Realizează o compoziție în care:
- să așezi personajele în planuri diferite, sugerând apropierea și depărtarea;
- să ieși cu personajele din foaia de desen (să desenezi doar o parte din ele).

2. Realizează un desen, alegând unul dintre titlurile: ***Desenul, pasiunea mea*** sau ***Fotografia, pasiunea mea***.

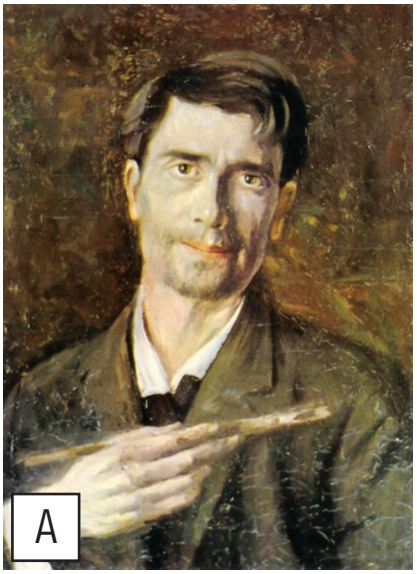
1. Meseriile pământului

Subiect aplicativ: **Desenul, pictura – pasiune sau meserie?**
Tema: **Valoarea**

Despre pictorul Ștefan Luchian (fig. **A** – ***Autoportret***), poetul plastic al florilor, se spune că de mic avea înclinații spre observarea naturii. Era nespus de trist atunci când vedea că florile mor toamna și ar fi dorit să le păstreze culorile pe pânză.

Florile din tablourile lui au o lumină aparte, discretă și gingașă. Pentru a ajunge la astfel de efecte, Luchian a studiat mult timp amestecurile de culori.

A

Autoportret, de Ștefan Luchian

B

Garoafe, de Ștefan Luchian

Privește cu atenție reproducerea din figura **B** și exercițiul din figura **C**. Există vreo legătură între ele?

Atunci când vorbim despre **valoare**, ne referim la poziția pe care o are o anumită culoare sau nonculoare pe scala de la deschis la închis. Negrul are valoarea cea mai mare și albul valoarea cea mai mică. Între alb și negru se găsesc toate culorile, fie că sunt în stare pură (cum e roșul), fie că sunt în amestec (roșu + alb, roșu + negru, roșu + alb + negru etc.), fie că sunt griuri neutre (alb + negru) ca în figura **D**.

C

R + alb **R** **R + negru**

D

Aplicații

1. Joacă-te cu amestecurile dintre alb, negru și o culoare la alegere.

2. Joacă-te cu amestecurile dintre nonculori (alb și negru).

Subiect aplicativ: **Fotografia – pasiune sau meserie?**
Tema: **Linia directoare**

Asemenea pictorului, și fotograful poate fi artist. Majoritatea fotografilor pornesc pe drumul acestei arte din pasiune, ca hobby. Însă mulți dintre ei ajung să facă acest lucru ca meserie, deoarece imaginile lor sunt apreciate sau dorite. Pentru a ajunge la performanța de a face fotografii inedite, fotografii studiază foarte mult înainte de a crea o compoziție.

Ca și pictorii, unii fotografi creează tablouri cu imagini artistice (neobișnuite), alții fotografiază evenimente (reportaje, momente speciale din viața altor oameni etc.), unii sunt pasionați de modă, alții pur și simplu călătoresc și fotografiază diferite colțuri ale lumii, organizând apoi expoziții.

A

B

Atât în fotografie, cât și în pictură, adâncimea (impresia de apropiere – depărtare) poate fi scoasă în evidență prin prezența mai multor **planuri**. Astfel, există planuri apropiate, situate aproape de fotograf (valurile, nisipul din fig. **A**), precum și planuri îndepărtate (vapoarele din fig. **A**). Adesea, planul cel mai îndepărtat de fotograf poate fi reprezentat de **linia orizontului** (linia orizontală imaginară, care delimitează cerul de pământ).

Adâncimea într-un tablou poate fi evidențiată folosind și alte elemente de compoziție, cum ar fi **linia directoare**. Ea poate fi reprezentată de orice element liniar (drum, pod, râu etc.), care conduce privirea prin imagine în direcția dorită de fotograf. De obicei, la capătul liniei directoare se află un punct de interes.

C

Aplicații

1. Privește imaginile **B** și **C**. Ce elemente observi în planul apropiat? Dar în planul depărtat? Care este linia directoare? Către ce element îți îndrumă privirea?

2. Imaginează-ți că ești fotograf de meserie. Realizează o listă cu subiectele pe care ți-ar plăcea să le fotografiezi.

1. Meseriile pământului

Subiect aplicativ: **Meșteri populari și meșteșuguri tradiționale**
Tema: **Arta decorativă**

Din cele mai vechi timpuri, oamenii au avut ocupații diverse, în funcție de nevoi.

Unele dintre aceste ocupații presupun tehnici mai puțin obișnuite, care se învață prin ucenicie de durată, sub îndrumarea unui meșter consacrat. Așadar, nu orice muncă pe care o face cineva se numește meșteșug. Oamenii din popor spun că, pentru a ajunge să stăpânești un **meșteșug**, trebuie să i te devotezi cu curaj și cu răbdare, pentru că un meșter bun este mai mult decât un om care produce, este **un creator**. De regulă, tainele meșteșugurilor se transmit din tată în fiu (din generație în generație).

Cele mai multe dintre meșteșugurile tradiționale sunt o împletire a nevoilor practice ale oamenilor cu arta (cu frumosul).

Aplicații

1. Spune care dintre meșteșugurile tradiționale din lista de mai jos sunt ilustrate pe această pagină:

- olărit;
- încondeiat de ouă;
- confecționare de instrumente muzicale populare;
- confecționare de păpuși;
- confecționare de măști populare;
- prelucrarea lemnului;
- țesere și coasere de costume populare;
- picturi de icoane pe lemn și pe sticlă;
- împletire de papură.

2. Explică ce înțelegi prin proverbele următoare:

- „Meșteșugul vreme cere, / Nu se-nvață din vedere.";
- „Omul cu meșteșug / Trăiește din belșug.";
- „Meșteșugul e brățară de aur!".

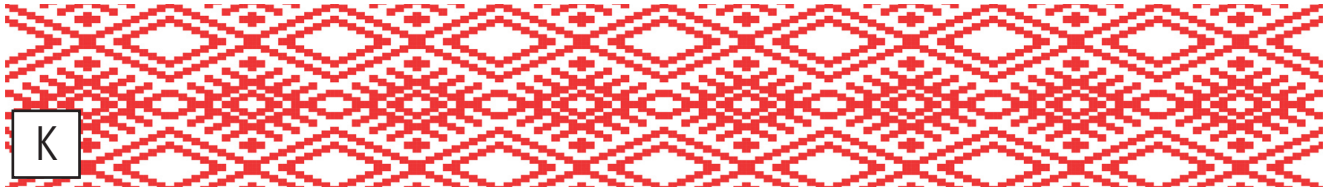
Pe iile înflorate, pe furcile de tors sau pe cuferele din lemn, pe vasele de pământ, pe pereții caselor, apar de foarte multe ori motive decorative cu origini îndepărtate. Sunt fie forme geometrice, fie plante, animale sau alte elemente din natură, stilizate.

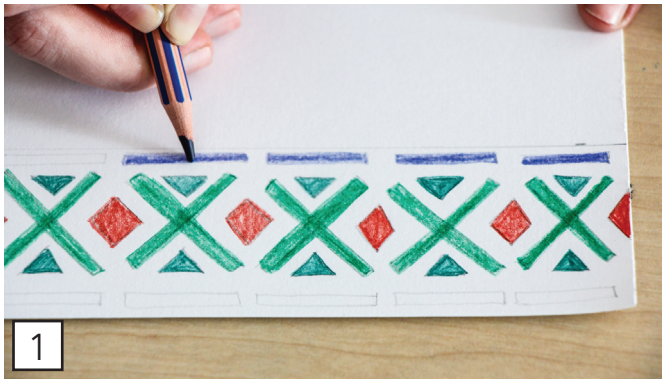
Stilizarea este procedeul de simplificare a realității, prin păstrarea detaliilor caracteristice ale unui obiect sau ale unei ființe și folosirea lor pentru crearea unei imagini cu efect decorativ (fig. **H**, fig. **I**). De exemplu, prin stilizare, unei frunze i se reduc detaliile: numărul crestăturilor, petele, nervurile foarte mici etc.; i se păstrează și i se accentuează forma și, eventual, nervurile mari. Frunzele cu anumite forme pot fi stilizate și sub forma figurilor geometrice (de exemplu, triunghi sau oval).

H

I

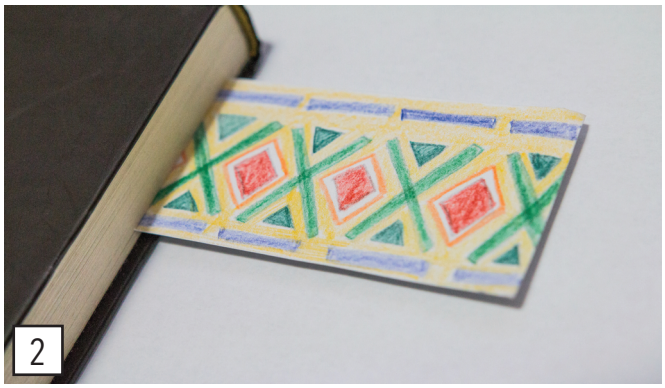

J

K

1

Pentru a crea un motiv decorativ, formele geometrice sau cele stilizate:

- se pot repeta;
- pot alterna în funcție de culori, grosimea liniilor, mărime;
- se pot așeza simetric (fig. **J**, **K**);
- se pot grupa etc.

2

Aplicație

Realizează un model decorativ, repetând forme geometrice sau stilizate, de-a lungul unei fâșii de hârtie (fig. **1**).

Poți folosi fâșia obținută ca semn de carte (fig. **2**)!

1. Meseriile pământului

Subiect aplicativ: **Povești din bucătărie**

Tehnici combinate: **Haşura, desenul în creioane colorate şi acuarela**

Bucătărie, de Ștefan Luchian

Asemenea unei picturi, desenul în creion (fig. **A**) poate fi o creație artistică, dacă ideile prezentate impresionează prin armonie și dacă este vorba despre o compoziție vie: se folosesc linii modulate, cu accente de culoare; se folosesc haşuri, cu efecte de aproape – departe, lumină – întuneric etc.

Îți amintești?

Atunci când vrei să desenezi un obiect/ființă și să surprinzi zonele de lumină și de umbră, poți folosi tehnica haşurii (fig. **B**). Pentru aceasta, poți folosi creioane cu mină de duritate diferită: HB, 2B, 3B etc.

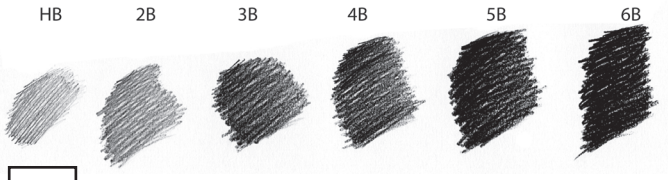
A

Accent de culoare

Există **creioane colorate speciale**, peste care se pune apă cu pensula și se obține efectul de acuarelă.

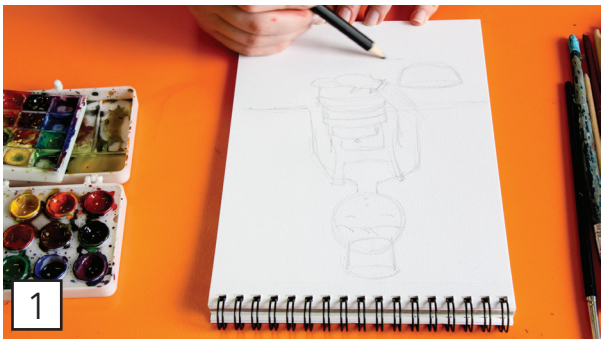
Linii modulate

Haşuri

B

Atunci când vorbim despre desen în creioane colorate, nu ne gândim la cărțile de colorat în care scopul principal este acoperirea perfectă a suprafețelor delimitate de contururi. Ca în pictură, se pot folosi două-trei culori care să se suprapună. Pentru efecte speciale și mai multă expresivitate, creioanele colorate pot fi asociate cu acuarela. În acest caz, începem desenul în creion (fig. **1** și **2**) și apoi, aplicăm acuarela (fig. **3**). După uscare, putem interveni din nou cu creioane colorate, pentru a mări accentele în anumite locuri (fig. **4**).

1

2

3

Aplicații

1. Realizează un desen în creioane colorate, cu titlul ***Povești din bucătărie***. Joacă-te cu linii modulate, hașuri, accente de culoare.

2. Scrie o poveste în care personajul principal să fie cofetarul de la paginile 14–15.

4

Gândește în afara cutiei!

- Știai că anumite ingrediente din grădină erau folosite și în artă, nu numai în bucătărie? Până nu demult, culorile pentru pânza de bumbac sau cea de in, dar și pentru țesăturile de lână, erau obținute din plante.
- Rețeta pentru a obține galben includea frunze de măr dulce, soc, ceapă, ștevie, urzici, șofran sau păpădie.
  Bejul se obținea din foi de ceapă, iar maro din frunze de nuc.

Evaluare

1. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat până acum în unitatea ***Meseriile pământului***. Apreciază-ți munca, alegând căsuțele care ți se potrivesc cel mai bine.

	Excelent	**Bine**	**Satisfăcător**
Respectarea cerințelor	Am respectat toate cerințele.	Am respectat majoritatea cerințelor.	Am respectat câteva cerințe.
Creativitate	Mi-am folosit imaginația și am avut idei proprii.	Am folosit ideile mele de cele mai multe ori.	De cele mai multe ori, ideile nu mi-au aparținut.
Comportamentul în timpul orei	Mi-am respectat colegii și am păstrat curățenia la bancă pe tot parcursul orelor.	Mi-am respectat colegii și am păstrat curățenia la bancă în cea mai mare parte a timpului.	Nu am fost destul de atent cu colegii și cu ordinea la bancă.
Efortul depus	Mi-am dat tot interesul, am lucrat cu răbdare și migală.	Am fost destul de interesat în cea mai mare parte a timpului.	Nu am depus efort decât în mică măsură.

2. Discută cu colegul de bancă sau în grup despre produsele din figurile **A** și **B**. Spune ce reprezintă și ce tehnici de lucru recunoști.

Trandafiri roz, de Ion Andreescu

2. Lumea florilor

Subiecte aplicative:

Florile inspiră

Circuitul vieții

Natură moartă

Îți vei aminti:

- cum să privești o pictură pentru a înțelege mesajul pe care îl transmite;
- tehnici combinate: îndoire, kirigami, desenul pas cu pas în creioane colorate, fuzionare, haşură, acuarelă;
- cum să ilustrezi o poveste.

Vei descoperi:

- cum să construiești flori din hârtie, combinând tehnicile învățate;
- ce înseamnă natură moartă în artă.

Competențe specifice: 1.1; 2.1; 2.3.

2. Lumea florilor

Subiect aplicativ: **Florile inspiră**
Tema: **Cum analizăm o reproducere?**

Gingașe și proaspete, cu un colorit surprinzător de variat, florile au fost izvor de inspirație pentru toți artiștii, fie ei pictori, sculptori, fotografi, muzicieni etc.

Dintre pictorii români, cel care se pare că le-a iubit cel mai mult a fost Ștefan Luchian. În tablourile cu flori – ***Anemone***, ***Dumitrițe***, ***Părăluțe***, ***Garoafe*** etc., Luchian și-a exprimat dragostea pentru viață și pentru frumos. Opera sa este remarcabilă prin finețe și simplitate.

Privește cu atenție reproducerea ***Lorica cu crizanteme***, în care Ștefan Luchian o înfățișează pe nepoata sa, Laura.

Amintește-ți pașii pe care ar trebui să îi faci, pentru a înțelege ce mesaje ne transmit pictorii prin operele lor.

1. Îți faci o primă impresie.

- Care este prima impresie pe care o ai atunci când privești tabloul lui Luchian?
- Ce îți captează atenția?
- De ce anume îți amintește sau la ce te gândești când îl privești?
- Cum te simți privindu-l?

Lorica cu crizanteme, de Ștefan Luchian

2. Privești tabloul cu mai multă atenție și îl descrii cât mai amănunțit.

- Ce vezi în pictură? Este o imagine reală sau fantastică?
- Când crezi că a fost făcută? Ce anume din tablou te ajută să identifici momentul?
- Care ar putea fi povestea din spate? Pe ce dovezi te bazezi atunci când te gândești la povestea respectivă?
- Dacă ai folosi și alte simțuri, nu numai văzul (de ex., auzul, mirosul, pipăitul), ce ai putea spune în plus despre povestea din spatele tabloului?

3. Analizezi și interpretezi.

- Ce fel de culori și amestecuri de culori au fost folosite? Ce spun acestea despre momentul pe care vrea să îl reprezinte artistul?
- Ce se observă în planul apropiat? Dar în planul depărtat? De ce crezi că a ales Luchian să surprindă doar o parte din interiorul camerei și nu întreaga cameră? Ce ar putea să comunice cu ajutorul celor două obiecte, scaunul și fotoliul?
- Ce poți spune despre personaj? Ce îți comunică fața și poziția în care stă?
- Ce rol au florile în cameră? De ce apar și în fața, și în spatele Loricăi?

4. Apreciezi.

- Consideri valoroasă pictura realizată de Luchian? Explică.

Subiect aplicativ: **Florile inspiră**
Tema: **Tehnica îndoirii și kirigami (arta de a tăia)**

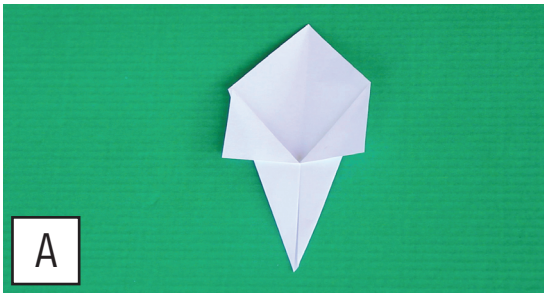
Nu numai iubitorii de culoare se inspiră din minunata lume a florilor, ci și cei pasionați de tehnicile de lucru cu hârtia. E o adevărată provocare să obții forme cât mai aproape de cele din natură, prin îndoire și tăiere.

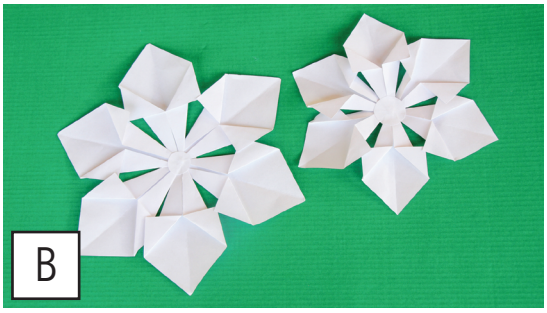
Încearcă și tu! Poți să urmărești etapele prezentate mai jos sau poți inventa alți pași și alte forme.

Exemplul 1. Flori obținute prin îndoire și lipire

Materiale necesare: cinci pătrate de hârtie, pentru petale; un pătrat mic pe care se lipesc petalele; lipici.

- Îndoaie pe diagonala pătratului.
- Adu două colțuri spre diagonală, tot prin îndoire (ca la avion).
- Întoarce spre exterior colțurile părților îndoite.
- Lipește cele cinci petale pe un pătrat mic de hârtie, vârf lângă vârf.

Exemplul 2. Flori obținute prin tehnica kirigami

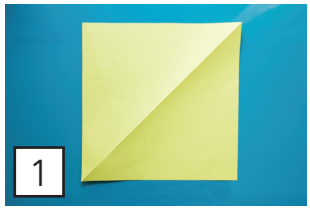
Materiale necesare: un pătrat de hârtie colorată, creion, foarfecă.

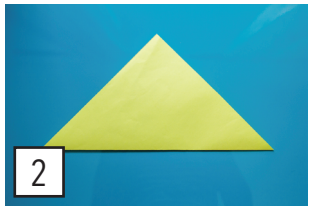
- Îndoaie pătratul de trei ori (vezi pașii **1, 2, 3, 4**). Ultima formă obținută este un triunghi mic.
- Desenează un model, folosind linii (pasul **5**).
- Scoate prin decupare părțile laterale din desen, dar lasă pe fiecare dintre cele două laturi ale triunghiului cel puțin una sau două zone nedecupate (pasul **6**).
- Desfă forma obținută (pasul **7**).

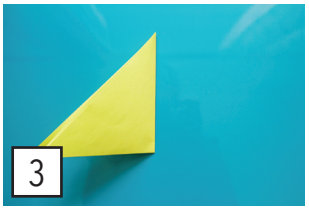
Aplicație

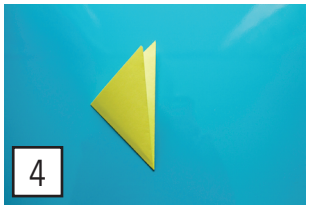
Realizează flori din hârtie, folosind ambele tehnici, îndoire și kirigami. Decorează cu ele sala de clasă sau păstrează-le ca decor pentru serbările de primăvară pe care le veți face.

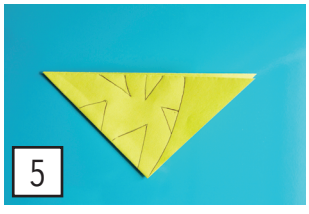

2. Lumea florilor

Subiect aplicativ: **Circuitul vieții**
Tehnici combinate: **Desenul pas cu pas în creioane colorate**

Ai citit ***Povestea unei semințe***? Este o minunată aventură în care o sămânță mititică, purtată de vânt, ajunge pe un teren prielnic și încolțește. În timpul în care crește se întreabă din ce familie face parte și cum vor arăta florile ei.

Aplicații

1. Privește etapele din figura **A** și spune ce observi.

2. Creează-ți propria poveste desenată, despre ciclul de viață al unei flori pe care o iubești.

A

Asemenea oamenilor, și florile au nume. Te-ai întrebat vreodată cine le-a denumit pe fiecare și de unde vine numele lor? Dacă nu ai cunoaște numele, ce anume din felul în care arată florile te-ar ajuta să le inventezi niște nume? Citește cu atenție fragmentul de mai jos, pentru afla un posibil răspuns la întrebare.

Anicuța rămase încremenită când deschise ușa grădinii: văzu un covor nesfârșit de flori galbene. Copila nu mai putu face niciun pas: privea covorul de bănuți galbeni, ba parcă de luminițe, și încet-încet i se însenina toată fața.

Îl chemă degrabă pe Nicu, îl prinse de mână și începu să-l tragă întins către portița grădinii. Parcă erau și mai dese floricelele galbene. Nicu rămase și el mut o vreme. Îl luă ca un fel de amețeală, apoi simți cum se încălzește.

— Da! A înflorit păpădia, șopti el parcă oftând ușor.

— Ce-a înflorit? îl întrebă copila.

— Păpădia, nu vezi?

— Ce-i aia păpădia?

— Păi, floricelele astea, așa le cheamă. Tu nu știai?

Anicuța clătină din cap. Nu știa...

— De ce le zice așa ? Anicuței nu-i plăcea numele: niște flori așa de frumoase să aibă un nume așa de urât!

Nicu nu știu ce să-i răspundă. Se gândi și zise:

— Toate florile au numele lor. Pe păpădie cum s-o cheme altfel?

Anicuța privea pierdută covorul de flori și plimbarea domoală a albinelor.

— Florile-s frumoase, dar numele nu, zise ea supărată.

În gând, ea le pusese alt nume; le va zice: luminițe.

(fragment din ***Păpădia***, de Ion Agârbiceanu)

Aplicații

1. Imaginează-ți că ești desenator de cărți pentru copii și că ai de ilustrat ***Păpădia***, după Ion Agârbiceanu. Realizează o compoziție, așa cum te inspiră fragmentul.

2. Folosește doar creioane colorate și desenează un covor nesfârșit de floricele galbene.

2. Lumea florilor

Subiect aplicativ: **Natură moartă**
Tehnici combinate: **Tehnica acuarelei, fuzionarea, haşura**

Florile sunt nelipsite și din tablourile de natură moartă. Natura statică sau **natura moartă** se referă la un gen de pictură care înfățișează un grup de subiecte neînsuflețite, așezate într-un anume fel, în funcție de ideea transmisă. Așadar, tot ceea ce apare într-o compoziție de acest gen nu este pus întâmplător, ci face parte dintr-un mesaj.

Unul dintre pictorii români renumiți pentru naturile statice echilibrate și încărcate de semnificație este **Nicolae Tonitza**.

Autoportret, de Nicolae Tonitza

Aplicații

1. Recunoaște tablourile lui Nicolae Tonitza, după titlu:

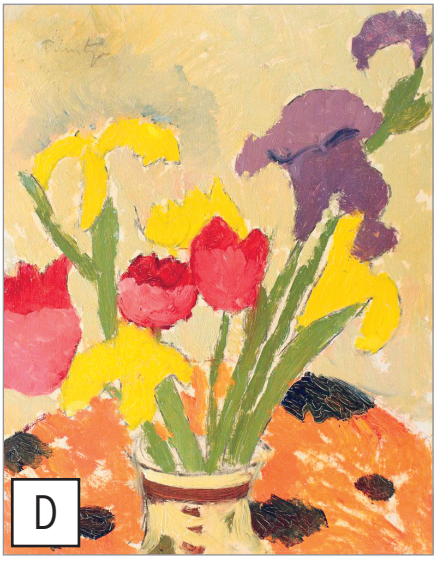
- *Ulcică cu flori de câmp*
- *Flori roșii de clematis*
- *Irișii și lalele*
- *Trandafiri sălbatici*
- *Ulcică cu flori de vară*

2. Alege două dintre tablourile din imaginile alăturate. Spune din ce subiecte se compun compozițiile și ce mesaje ar putea transmite pictorul.

Calitatea principală a unei compoziții realizate prin tehnica acuarelei este transparența. Secretul unei picturi expresive este felul în care întindem culoarea din acuarele: pensula se înmoaie mereu în apă, iar culorile se folosesc în amestec (fig. **F**, **G**); se va evita umplerea unui contur cu o singură culoare; prin alăturare și fuzionare (întrepătrundere), culorile se pun în valoare reciproc.

Când se sugerează lumini și umbre într-un tablou de natură moartă, pentru partea luminată a desenului se folosește un ton deschis, lângă care, pentru umbră, se așază un altul mai închis. În general, în acuarele se aplică o culoare mai închisă peste o culoare mai deschisă, și nu invers.

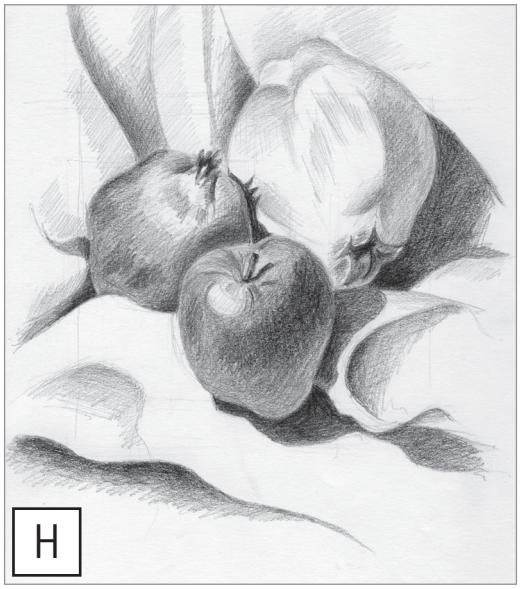

F

G

Aplicație

Desenează o compoziție cu natură moartă folosind, la alegere, tehnica acuarelei, fuzionarea sau hașura (fig. **H**).

H

Gândește în afara cutiei!

- Specialiștii spun că înainte de a picta un tablou de natură moartă este bine să privim grupul de obiecte ca pe niște personaje, cu trăsături specifice: masculin, feminin, aspru, catifelat, cu contururi curbe sau format din multe unghiuri drepte etc.
- Când ne uităm la subiecte în ansamblu, ar trebui să identificăm centrul de interes și să stabilim felul în care vom încadra (cadrajul). Pătratul sugerează echilibru, dreptunghiul așezat pe lat liniștea, dreptunghiul așezat pe înalt, misterul etc. De obicei, în natura statică obiectele ar trebui să fie în număr impar, iar obiectele lucioase ar trebui să alterneze cu cele mate, pentru a spori expresivitatea.

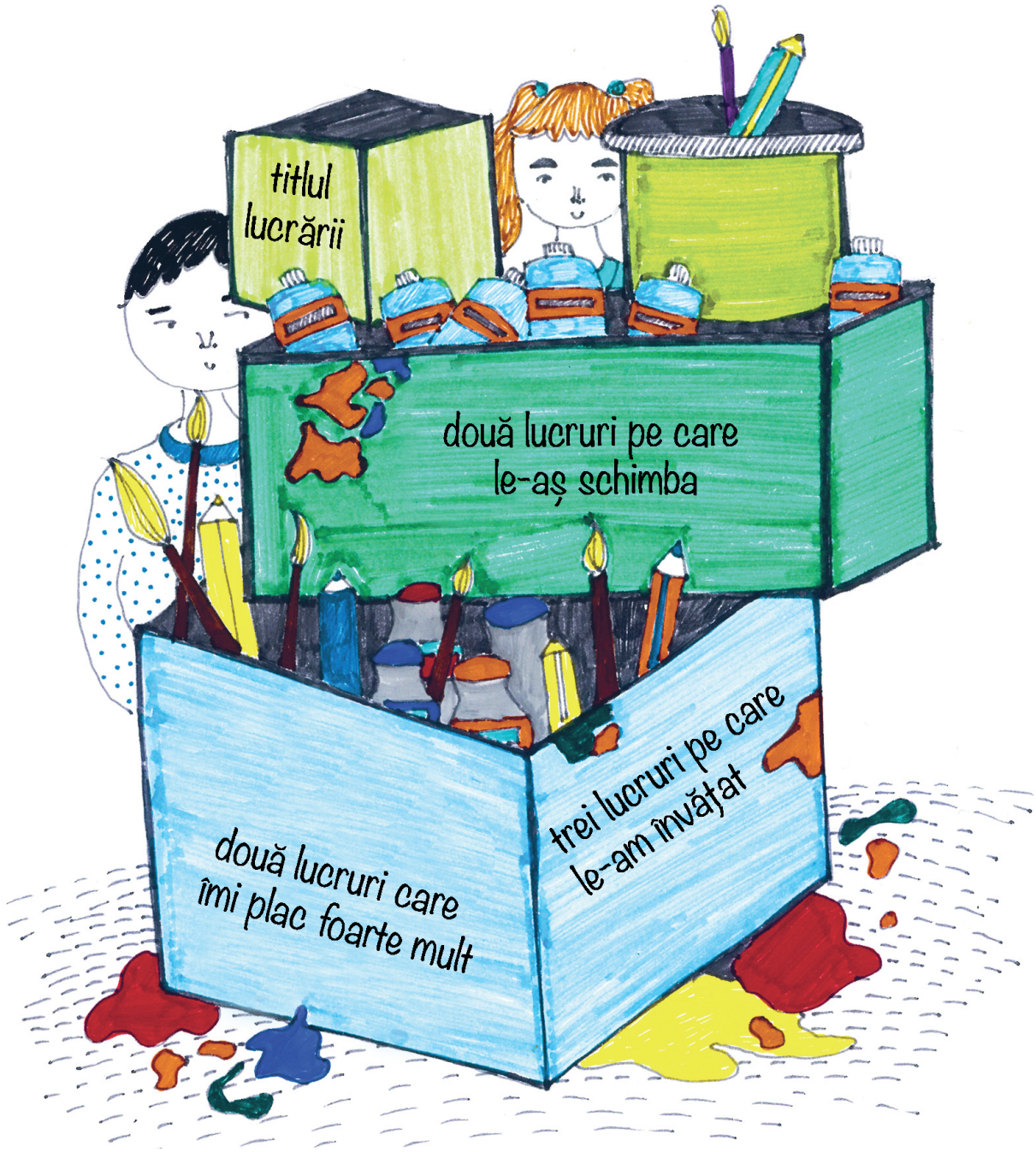

Evaluare

1. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat în unitatea ***Lumea Florilor.***

Alege cel puțin două și scrie pe o coală albă sau în ***Jurnalul de învățare*** ce observi, ghidându-te după imaginea de mai jos. Pune fișa în ***portofoliul*** personal.

3. În lumea celor care nu cuvântă

Subiecte aplicative:

Povestea unui fluture

Animale-simbol

Personaje de poveste

Îți vei aminti:

- cum să comunici idei și sentimente, folosind elementele de limbaj plastic: punctul, linia, pata de culoare, forma;
- tehnici combinate: desenul în creioane colorate, amprentarea, decupare după contur, rupere, colaj, îndoire, împletire, realizare de forme 3D din materiale reciclabile.

Vei descoperi:

- ce înseamnă fotografia macro;
- ce este un animal-simbol;
- cum poți construi animale, combinând tehnici și materiale diferite.

Competențe specifice:
1.1; 2.1; 2.2; 2.3; 2.4.

3. În lumea celor care nu cuvântă

Subiect aplicativ: **Povestea unui fluture**
Fotografia **macro**

Insectele sunt printre cele mai îndrăgite subiecte în fotografie. Cu ajutorul camerei de fotografiat, poți surprinde și anumite detalii pe care nu le-ai fi văzut cu ochiul liber (fig. **A**).

Atunci când fotografiezi ceva foarte mic (cu mult mai mic decât palma ta: o insectă, o picătură de rouă, detaliile unei flori etc.), se spune că realizezi o fotografie **macro**.

A

B

C

Pentru acest gen de fotografie, ai nevoie de o cameră foto... obișnuită! Aproape toate aparatele de fotografiat (chiar și cele mici, pe care le credeai nu foarte performante) au posibilitatea de a fotografia în modul macro.

Un aparat foto are mai multe **moduri de fotografiere**, în funcție de subiectul ales. Unele moduri de fotografiere sunt manuale (adică poți face singur anumite setări, de exemplu ca atunci când ai pictat cu lumină), în timp ce altele sunt automate (adică aparatul alege setările în locul tău) și sunt disponibile pe aproape orice aparat foto digital.

Cele mai întâlnite moduri de fotografiere automate sunt pentru: fotografie de portret, peisaje, macro, fotografie cu subiect aflat în mișcare, fotografie de noapte etc.). Le poți recunoaște datorită unor simboluri similare pe toate camerele de fotografiat (fig. **B**). Pentru fotografia macro, simbolul este o floare (fig. **C**). Alege acest mod de fotografiere și poți porni în căutare de insecte!

Cum recunoști o fotografie macro?

Într-o astfel de imagine, subiectul apare adesea mai mare decât este în realitate și ocupă aproape toată imaginea. Obții acest efect apropiindu-te cât mai mult de subiect (fig. **D**).

De exemplu, figura **E** nu este o fotografie macro, deoarece fluturele a fost fotografiat de departe, nu i se pot observa detaliile și nu ocupă mult spațiu din imagine. În schimb, prin apropiere de subiect, figura **F** și mai ales figura **G** surprind mai multe detalii.

D

E

F

G

Aplicații

1. Privește figurile **H** și **I**. Ce diferențe observi? Cum apar culorile în desen? Dar în fotografie?

2. Realizează un album foto cu insecte surprinse în curtea școlii sau în apropierea casei tale.

H

I

3. În lumea celor care nu cuvântă

Subiect aplicativ: **Animale-simbol**
Tehnici combinate: **Desenul în creioane colorate; amprentarea**

Încă din cele mai vechi timpuri, animalele au făcut parte din viața noastră. Anumite caracteristici le-au transformat în simboluri, devenind surse de inspirație pentru artiști.

Astfel:

- câinele este simbolul loialității: „cel mai bun prieten al omului”;
- elefantul simbolizează longevitatea și memoria: „elefantul nu uită niciodată”;
- vulturul este simbolul puterii și al dorinței de libertate;
- broasca țestoasă este expresia rezistenței, dar și a longevității;
- furnica simbolizează hărnicia și buna organizare: „o furnică mică, mică, / dar înfiptă vasăzică” (T. Arghezi, ***O furnică***)

A

B

Aplicații

1. Privește figura **A** și spune ce materiale și ce tehnici au fost folosite pentru realizarea tabloului.

2. Realizează un desen sau o pictură cu animalul preferat. Informează-te și spune ce simbolizează animalul pe care l-ai ales.

3. Descoperă cum arată urmele lăsate de unele animale pe pământ. Realizează un desen cu astfel de amprente, pe care le poți sculpta într-o jumătate de cartof (fig. **B**).

Gândește în afara cutiei!

Unele animale au devenit chiar embleme naționale:

- Cocoșul galic este simbolul neoficial al Franței și este simbolul curajului, al vigilenței și al dragostei pentru viață.
- Castorul este emblema Canadei și este simbolul hărniciei și al priceperii în construcții.
- Cangurul este emblema Australiei.

Subiect aplicativ: **Animale-simbol**
Tehnici combinate: **Decupare după contur, rupere, colaj**

În categoria animalelor-simbol, bufnița ocupă un loc aparte. În lume sunt cunoscute peste 200 de specii, motiv pentru care o întâlnim în simbolistica multor popoare. Este asociată cu înțelepciunea și cunoașterea.

Aplicații

1. Află mai multe informații despre bufnițe: înfățișare, mod de hrănire, de înmulțire sau alte curiozități.

2. Spune cum a fost creat colajul de mai jos.

3. Realizează un colaj cu titlul ***Bufnița, animal-simbol***. Te poți ghida după etapele prezentate pe această pagină sau poți crea propria variantă.

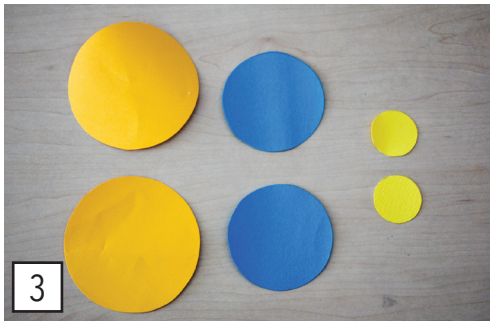

Materiale necesare

- carton pentru corp;
- hârtie colorată pentru ochi și cioc;
- ziar pentru pene;
- foarfecă, lipici;
- creioane colorate/tempera.

3. În lumea celor care nu cuvântă

Subiect aplicativ: **Animale de poveste**
Tehnici combinate: **Îndoire, împletire, colaj**

Știai că la întrebări poți răspunde nu numai cu ajutorul cuvintelor (oral și în scris), ci și prin desen, pictură, colaj etc.? De exemplu, la întrebarea *Care este animalul tău preferat*, doi copii au răspuns prin desenul din figura **A** și colajul din figura **B**.

Privește cu atenție cele două produse și spune unde observi următoarele tehnici:

- decuparea după contur;
- îndoirea;
- împletirea;
- colajul;
- desenul în creioane colorate;
- șifonarea (mototolirea) hârtiei;
- tehnica acuarelei;
- tăierea liberă;
- lipirea.

A

B

C

Aplicații

1. Dacă ai fi un animal, ce ți-ai dori să fii? De ce? Răspunde la această întrebare, combinând materiale și tehnici învățate până acum.

2. Realizează un colaj tridimensional, asemenea celui din figura **A**, în care să combini desenul și pictura cu alte tehnici: tăierea liberă, șifonarea hârtiei și lipirea etc.

3. Amintește-ți tehnica împletirii (fig. **C**). Folosește în colaj și un element realizat prin împletire.

Subiect aplicativ: **Animale de poveste**
Forme 3D realizate din materiale reciclabile

Dintre poveștile fascinante despre animale nu lipsesc cele care au ca personaje principale crocodilii. Aceștia fac parte din familia reptilelor și, împreună cu păsările, sunt ultimii urmași ai Arhozaurienilor, o specie de dinozauri.

Aplicație

Joacă-te cu materiale reciclabile și creează-ți propria poveste cu crocodili. Poți urma pașii de pe această pagină sau îți poți imagina alte combinații de forme.

Materiale necesare

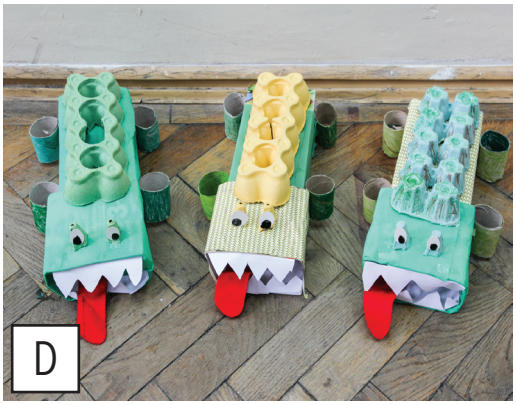
- o cutie de carton de la șervețele de masă, pentru corp;
- baza unui cofraj de ouă (de tipul celor pentru 10 ouă), pentru spate;
- bucăți din cofraj, pentru ochi și pentru coadă;
- cartonul de la o cutie cu patru iaurturi, pentru cap;
- două tuburi de carton de la hârtia igienică, pentru picioare;
- o ciornă (coală scrisă doar pe o parte), pentru ochi și pentru dinți;
- rest de material textil, pentru limbă;
- foarfecă, lipici, acuarele.

Pictează componentele crocodilului, sau acoperă-le cu resturi de hârtie colorată, rămasă de la alte proiecte (fig. **A**, **B**). Lasă-le la uscat.

Asamblează componentele prin lipire, ca în figurile **B**, **C**. Componentele cozii pot fi înșirate pe o bucată de sârmă.

Evaluare

1. Privește toate lucrările pe care le-ai realizat în unitatea ***Lumea celor care nu cuvântă.***
Alege cel puțin o lucrare și scrie pe o coală albă sau în ***Jurnalul de învățare*** ce observi, ghidându-te după cerințele de mai jos. Pune fișa în ***portofoliul*** personal.

1. Enumeră trei lucruri pe care crezi că le-ai făcut bine.

2. Notează un lucru pe care l-ai schimba în lucrarea ta. Cum ai proceda?

3. Notează un lucru pe care l-ai învățat în urma acestui proiect.

4. Notează un lucru pe care l-ai înțeles foarte bine și un lucru pe care nu l-ai înțeles în totalitate.

2. Citește lista de mai jos. Vei descoperi calitățile care stau la baza creativității.
Pe care dintre acestea consideri că le ai?

- ÎNCREDERE: Abilitatea de a pune întrebări fără să te temi.
- SPIRIT DE OBSERVAȚIE: Abilitatea de a sesiza detalii.
- MODESTIE: Abilitatea de a recunoaște că nu știi chiar totul.
- ATENȚIE: Abilitatea de a urmări o sarcină.
- CURIOZITATE: Explorare și experimentare.
- INVENTIVITATE ÎN UTILIZAREA RESURSELOR: Când reușești să folosești ce ai la îndemână.
- ENERGIE: Abilitatea de a duce totul la bun sfârșit, fără a te plictisi.
- ACȚIUNE: Nu doar gânduri și vorbe, ci fapte.

4. Inventează/ Reinventează

Subiecte aplicative:
Din inimă
Costume și decoruri

Îți vei aminti:
- tehnici combinate: modelaj, înnodare, șnuruire, origami, decupare după contur, ștanțare, lucru cu materiale din natură.

Vei descoperi:
- cum să-ți faci singur costume și decoruri pentru serbări, combinând diferite tehnici și materiale.

Competențe specifice:
2.1; 2.3; 2.4.

4. Inventează/Reinventează

Subiect aplicativ: **Din inimă**
Tehnici combinate: **Modelarea sârmei, înnodarea, șnuruirea**

Se spune că „nu contează cât dăruiești, ci cât de multă dragoste pui în ceea ce dăruiești". La fel de important este și modul în care dăruiești. O privire caldă, un zâmbet, o îmbrățișare, o vorbă bună etc. pot însoți un dar sau pot fi daruri în sine.

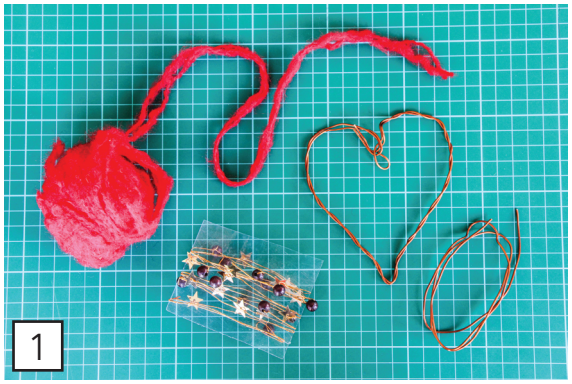
Atunci când dăruim din toată inima, cu entuziasm, îi însuflețim și pe cei care primesc, deci o inimă dăruită din inimă înseamnă bucurie dublă.

Descoperă, pe această pagină, cea mai simplă modalitate de a crea un dar, o inimă.

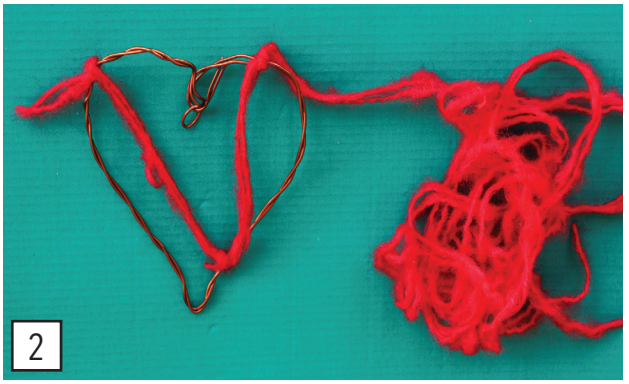

Materiale necesare

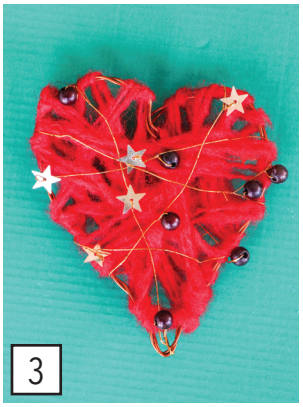
- sârmă de cupru (ușor de modelat);
- fire textile groase;
- mărgele, paiete, steluțe etc.

Pasul 1. Se modelează inima din sârmă (poate avea o formă diferită de cea convențională).

Pasul 2. Se înnoadă unul dintre capete pe sârmă și se șnuruiește, astfel încât să se acopere toată suprafața, asemenea unei rețele. La final, cel de-al doilea capăt se înnoadă de sârmă, ca și primul.

Pasul 3. Pe rețeaua de fire se cos sau se prind, cu fir subțire de sârmă de cupru, mărgele, paiete, steluțe etc. pentru a obține efecte speciale.

Aplicație

Creează un cadou prin tehnici de lucru cu fire. Poate avea orice formă îți dorești.

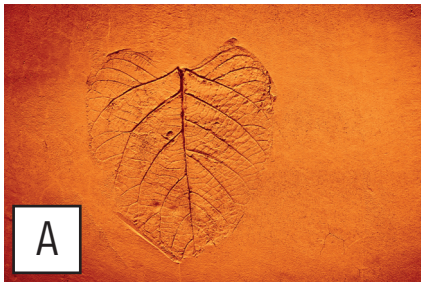
Subiect aplicativ: **Din inimă**
Tehnici combinate: **Modelaj, origami**

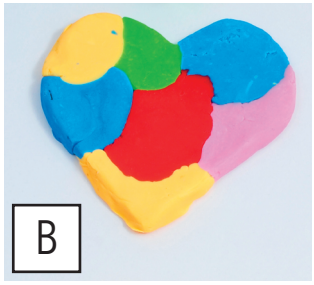
Se spune că un obiect pe care îl realizezi cu mâinile tale (*handmade*) este mai valoros decât unul cumpărat. De ce oare?

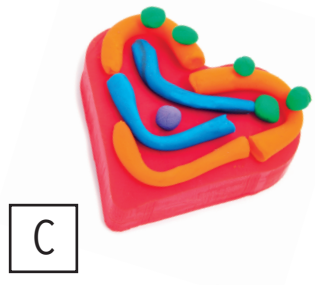
Cu un strop de imaginație, oricine se poate încumeta să creeze mici accesorii, bijuterii, brelocuri, figurine etc., pentru că există o pastă specială pentru modelaj, numită *Fimo*. Seamănă cu plastilina și cu lutul, doar că este mai ușor de modelat, mai rezistentă și disponibilă în orice culoare.

Poate fi modelată cu mâna sau cu ajutorul unor instrumente, prin diferite procedee:

- imprimarea în pastă a unor texturi, linii sau imagini (fig. **A**);
- mozaic: piese mici, lipite împreună (fig. **B**);
- aplicarea de forme, materiale din natură, nasturi etc., pe un suport din pastă (fig. **C**, **D**, **E**, **F** și **G**);
- sculptura: obținere de figurine cu o tematică diversă, în funcție de prilejul cu care dăruim;
- mărgele: obținere de sfere (culori și mărimi diferite), înșirate pe un fir rezistent.

A

B

C

D

E

Aplicații

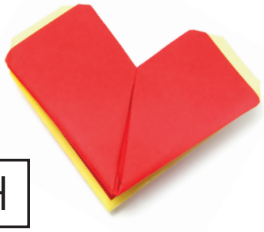
1. Realizează un obiect pe care să-l oferi unei persoane dragi. Folosește modelajul.

2. Realizează o inimă prin tehnica origami (fig. **H**).

F

G

H

4. Inventează/Reinventează

Subiect aplicativ: **Costume și decoruri**
Tehnici combinate: **Lucru cu materiale din natură, decupare după contur, ștanțare**

Ai participat vreodată la serbări școlare? Cu ce prilejuri au loc astfel de manifestări? Cum te-ai pregătit pentru serbare?

Orice serbare devine un moment de neuitat pentru toți participanții (copii, părinți, bunici, profesori etc.), dacă la punerea în scenă a acesteia contribuie toată lumea. Serbarea nu se limitează doar la roluri învățate. **Decorurile și costumele** sunt cele care contribuie în egală măsură la succesul activității. Când spunem decoruri, ne referim la totalitatea obiectelor cu ajutorul cărora se creează cadrul în care se desfășoară un spectacol de teatru, balet, film sau o simplă serbare.

Decorurile și costumele lucrate manual au o frumusețe aparte. Te provocăm să realizezi împreună cu colegii costume și decoruri pentru o serbare despre anotimpuri. Folosiți materiale și tehnici simple, ca în exemplele următoare.

Pălăriile anotimpurilor, exemplul 1

Materiale necesare

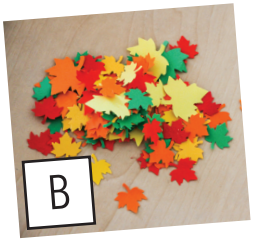
- farfurii de carton;
- forme ștanțate din hârtie colorată;
- foarfecă, lipici.

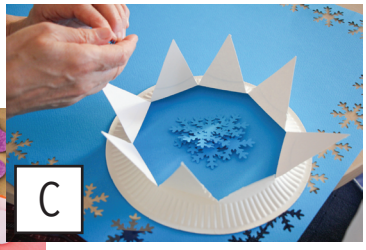
Taie un orificiu cu foarfeca în centrul farfuriei.

De acolo, începe tăierea sub formă de triunghiuri, până la marginea plată a farfuriei. Îndoaie către exterior triunghiurile tăiate (vezi fig. **A**).

Pe ele, lipește forme ștanțate. Acestea se vor potrivi cu specificul fiecărui anotimp (fig. **B**, **C** și **D**).

Pălăriile anotimpurilor, exemplul 2

Materiale necesare

- carton;
- materiale din natură, presate (frunze, flori etc.);
- hârtie colorată;
- tempera sau acuarele;
- foarfecă, lipici, pensule.

Realizează un cilindru dintr-un carton mai gros. Borul pălăriei se obține dintr-un cerc din același carton. Pentru a lipi borul pălăriei de cilindru, repetă pașii de la exemplul **1**. Lipește triunghiurile în interiorul cilindrului.

Decorează pălăria cu elemente specifice fiecărui anotimp. Poți folosi materiale din natură sau elemente obținute prin desen/pictură și decupare după contur.

Aplicații

1. Realizează o listă cu posibile decoruri pentru o piesă ce are ca titlu ***Cele patru anotimpuri***.

2. Realizează cu colegii decoruri și costume pentru o serbare, la alegere.

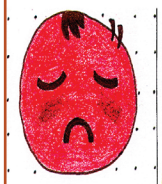
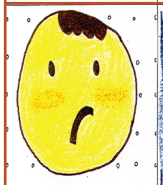
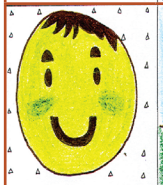

La începutul acestui manual te-am invitat să scoți la lumină ideile din afara și dinăuntrul tău, prin limbajul specific artei.

Să te joci cu imaginația. Să ai curaj să combini și să exprimi ceea ce gândești și simți.

Privește drumul pe care l-ai parcurs până acum la ***Arte vizuale și abilități practice***. Apreciază-ți lucrările. Poți folosi, ca exemplu, tabelul de pe această pagină.

Evaluare

	Lucrarea mea	Respectarea instrucțiunilor/ pașilor	Îndemânare și pricepere	Creativitate, originalitate	Comportament și efort	UNDE MĂ ÎNCADREZ EU?
		Nu am planificat înainte să mă apuc de lucru. Nu am înțeles prea bine pașii pe care trebuia să îi urmez.	îndemânare minimă, neatenție și lipsă de control	Nu am reușit să mă exprim. Nu am avut idei.	Nu mi-am dat deloc silința. Am pierdut timpul la oră.	
		Am planificat înainte să mă apuc. Am înțeles doar câteva dintre instrucțiuni.	îndemânare moderată în utilizarea instrumentelor	Am reușit cât de cât să îmi exprim ideile. Am avut câteva idei personale.	Am depus un efort moderat. Am folosit destul de eficient timpul.	
		Am planificat cu mare atenție înainte să mă apuc. Am înțeles toate instrucțiunile.	îndemânare foarte bună în utilizarea instru-mentelor	Am avut idei originale și am reușit să mă exprim în mod foarte creativ.	Am depus un efort grozav. Am valorificat foarte bine ora, nu am stat deloc degeaba.	
		Mai presus de așteptări!				

Casă din Viena, de F. Hudertwasser

Casă cu gard, de Ștefan Luchian

5. Trecut, prezent, viitor

Subiecte aplicative:

Clădirile povestesc

Joc și inspirație

Lumea prin ochi diferiți

Îți vei aminti:

- să formulezi opinii despre mesajele comunicate prin limbaj vizual;
- ce înseamnă perspectiva în fotografie.

Vei descoperi:

- lucruri interesante despre spațiul în care trăiești;
- ce este textura;
- cum se pot crea aplicații tridimensionale din fâșii de hârtie.

Competențe specifice:
1.1; 2.3; 2.4.

5. Trecut, prezent, viitor

Subiect aplicativ: **Clădirile povestesc**
Spațiul în care trăim

Ai privit vreodată cu atenție casele/clădirile din localitatea în care trăiești? Din ce materiale sunt făcute? Ce poți spune despre formele lor? Există lucruri care se repetă? Despre culori, ce poți spune? Se potrivesc cu împrejurimile în care au fost construite? Ce poate să comunice forma unei case?

Arhitecții din lumea întreagă s-au gândit la soluții prietenoase cu mediul, iar creativitatea i-a dus în direcții spectaculoase (fig. **A**, **B**, **C**, **D**).

Multe dintre formele clădirilor, precum și elemente de pe fațadele lor, sunt inspirate din **formele naturale**.

Renumit pentru stilul său unic și pentru atenția cu care a descoperit spectacolul naturii, Antoni Gaudí, un arhitect de origine catalană, a lăsat în urma sa un tip de artă ieșit din tipare (fig. **E**).

Interior din Sagrada Familia, de Antoni Gaudí

Aplicație

Realizează un colaj, un desen sau o pictură prin care să spui povestea unei case sau a unei clădiri mai puțin obișnuite. Combină tehnicile învățate.

Ca să putem înțelege și aprecia arhitectura prezentului, ar trebui să facem o călătorie în timp. Acest lucru nu este imposibil, pentru că în multe zone din țara noastră au fost create Muzee ale Satului, în care casele spun povești despre trecut (fig. **F**, **G**, **H**).

Aplicații

1. Imaginează-ți că ești ghid în localitatea în care te-ai născut. Conduci un grup de turiști și le prezinți casele și poveștile lor. Oprește-te la una dintre ele, care îți place mult, și spune tot ce știi despre ea: Cui îi aparține? În ce an a fost făcută? Cine a făcut-o? Din ce materiale? Câte generații au stat în ea? etc.

2. Împărțiți-vă în grupuri mici. Alegeți-vă câte un Muzeu al Satului din lista de mai jos. Aflați cât mai mute lucruri interesante despre casele din muzeul respectiv și comunicați-le într-o formă cât mai atractivă colegilor:

- ***Muzeul Satului Bănățean, Timișoara***
- ***Muzeul ASTRA, Sibiu***
- ***Muzeul „Dimitrie Gusti", București***
- ***Muzeul „Romulus Vuia", Cluj-Napoca***
- ***Muzeul Satului, Baia Mare***
- ***Muzeul Satului, Galați***
- ***Muzeul Satului Maramureșean, Sighetu Marmației***
- ***Muzeul Satului Bucovinean, Suceava***
- ***Muzeul Satului Brănean, Bran***
- ***Muzeul Satului Vâlcean, Bujoreni***
- ***Muzeul Satului, Golești – Argeș***

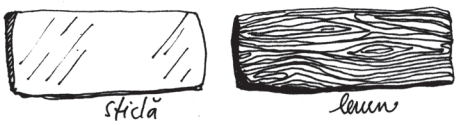

3. Observă materialele din care se construiau odinioară casele. Observă și formele lor. Descoperă câteva asemănări și deosebiri față de casele din prezent (fig. **I**, **J**).

5. Trecut, prezent, viitor

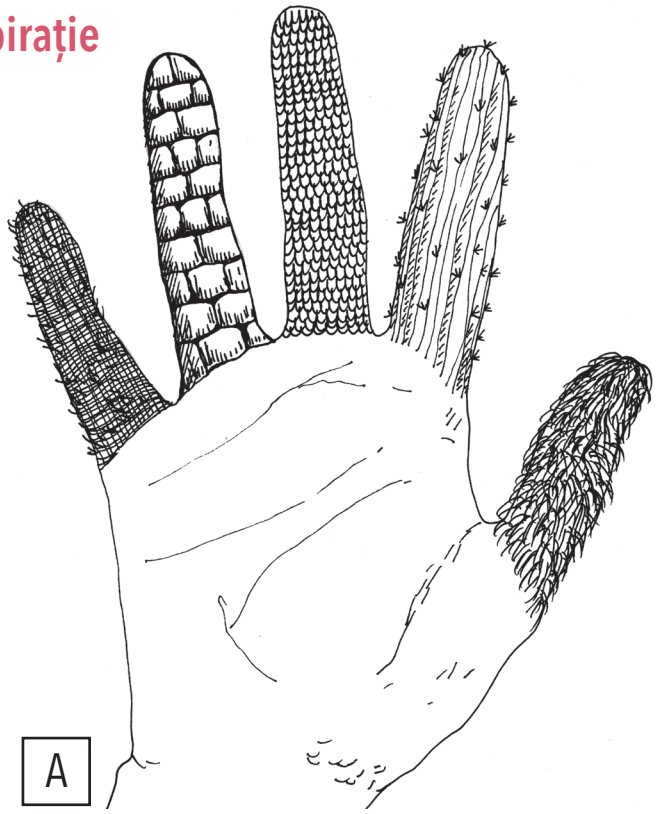

Subiect aplicativ: **Joc și inspirație**
Tema: **Texturi**

Pentru a ajunge la performanța de a crea opere de artă unice și ieșite din comun (asemenea lui Gaudí), artiștii s-au antrenat mult timp, combinând nu numai formele și culorile, ci și texturile, asemănătoare celor din natură.

Textura este un element plastic, care se referă la felul în care reprezentăm suprafețele. Ea este legată de senzația pe care o avem atunci când atingem o suprafață, sau pe care ne-o imaginăm atunci când privim o operă de artă.

A

B

C

Aplicații

1. Privește cu atenție figura **A** și spune ce deosebiri există între felul în care au fost desenate cele cinci degete.

2. Imaginează-ți că plimbi mâna pe trunchiul unui copac (fig. **B**). Comunică celorlalți colegi ceea ce simți, prin intermediul desenului.

3. Imaginează-ți că mângâi o pisică (fig. **C**). Spune ceea ce simți, prin desen sau pictură.

4. Imaginează-ți că ții în mână un trandafir. Desenează ceea ce simți.

Subiect aplicativ: **Joc și inspirație**
Tema: **Aplicații tridimensionale**

Compozițiile tridimensionale (care au și înălțime), realizate prin jocuri cu fâșii de hârtie, sunt un alt tip de antrenament și o provocare a imaginației. Trebuie doar să ai curajul să combini în fel și chip benzi de hârtie late, înguste, scurte, lungi, tăiate drept, ondulat sau în zigzag, îndoite, răsucite, de culori diferite etc. (fig. **A**).
Vezi și imaginile de la pagina 45.

Aplicație

Creează o casă specială, tridimensională, folosind fâșii de hârtie. Urmărește etapele de pe această pagină.

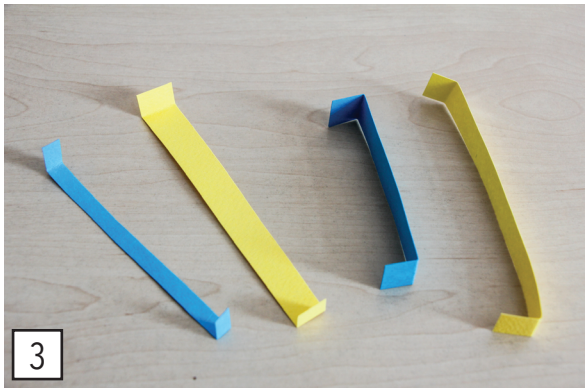

Pasul 1. Alege resturi de hârtie de diferite culori.

Pasul 2. Taie fâșii de lungimi și lățimi diferite.

Pasul 3. Îndoaie fâșiile la capete, spre interior sau spre exterior. Aplică lipici pe capetele îndoite și construiește!

5. Trecut, prezent, viitor

Subiect aplicativ: **Lumea prin ochi diferiți**

Tema: **Perspectiva în fotografie**

Se spune că „ziua de ieri este istorie, ziua de mâine este un mister, iar ziua de astăzi este un cadou”.
Ce crezi că semnifică acest lucru?

O modalitate de a imortaliza prezentul, astfel încât un mesaj să poată fi transmis din trecut în viitor, este fotografia.

Pentru a fi sigur că transmiți un mesaj sau o informație în mod cât mai sugestiv, este important cum privești lucrurile prin lentila aparatului de fotografiat, adică din ce perspectivă. Chiar dacă două persoane fotografiază același lucru, imaginile pot fi foarte diferite!

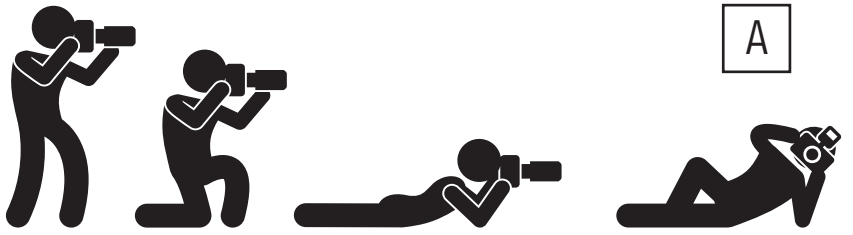
Aplicații

1. Fotografiază același subiect, modificându-ți: poziția corpului (fig. **A**), poziția camerei (felul în care o ții) și unghiul din care privești (de sus, de jos, de la același nivel, din lateral).

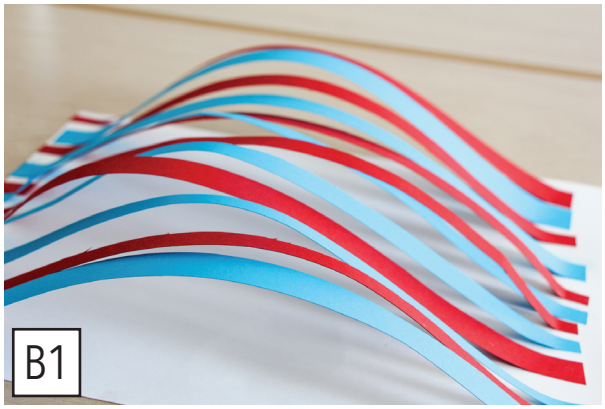

2. Privește imaginile de pe pagina 45 și spune, pentru fiecare caz, din ce poziție crezi că a fost fotografiată fiecare lucrare. Care variantă ți se pare mai sugestivă? De ce?

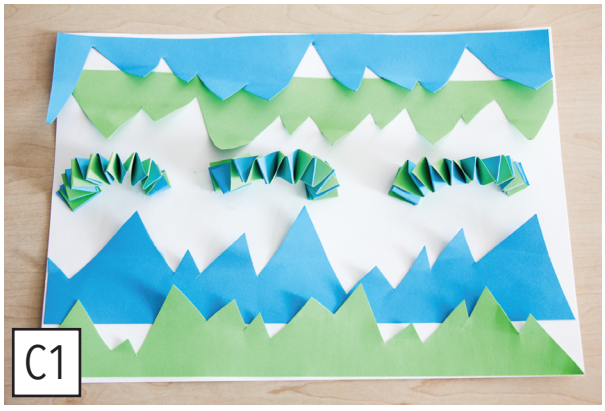
A

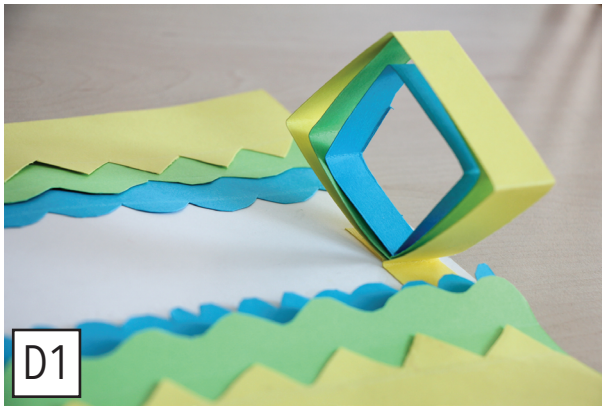

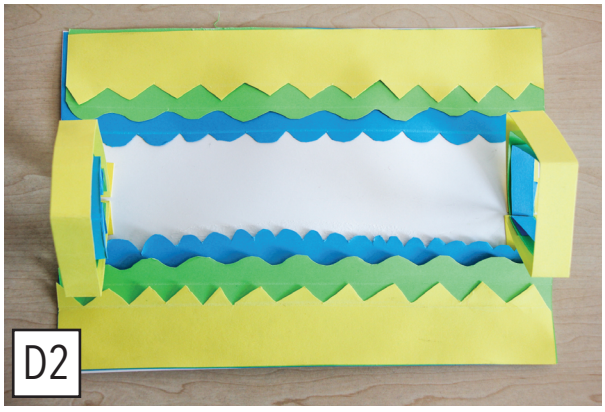

B1

B2

C1

C2

D1

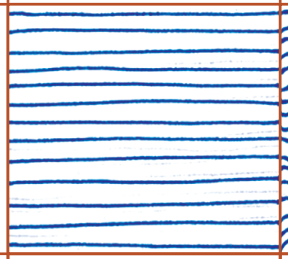
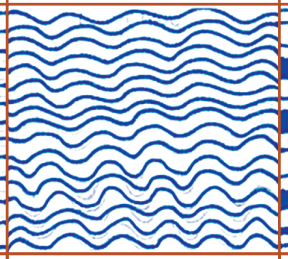
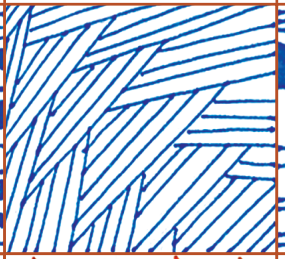
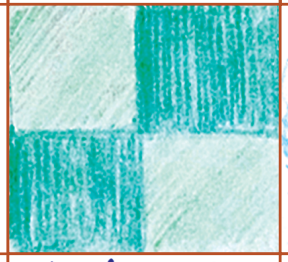
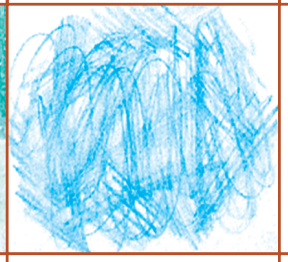
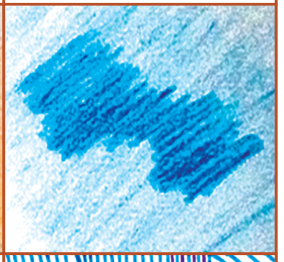
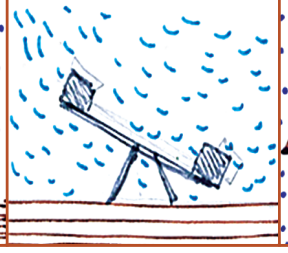
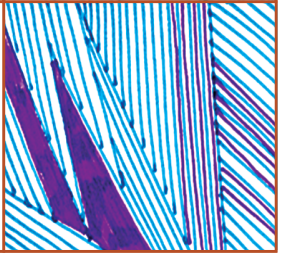

D2

E1

E2

1. Amintește-ți lucrurile învățate în acest an școlar despre elementele de limbaj plastic. Ca să-ți fie mai ușor, urmărește tabelul de pe această pagină.

2. Dă exemple de cel puțin cinci tehnici pe care le-ai folosit pentru a crea obiecte frumoase și utile. Care tehnică îți place cel mai mult? De ce?

	ECHILIBRU	MIȘCARE	CONTRAST	REPETIȚIE	ACCENT
LINIE					
FORMĂ					
CULOARE					
ÎN COMPOZIȚIE					

Realizează o fișă asemănătoare cu cea prezentată pe această pagină. Completează răspunsurile și pune fișa în ***portofoliul*** personal.

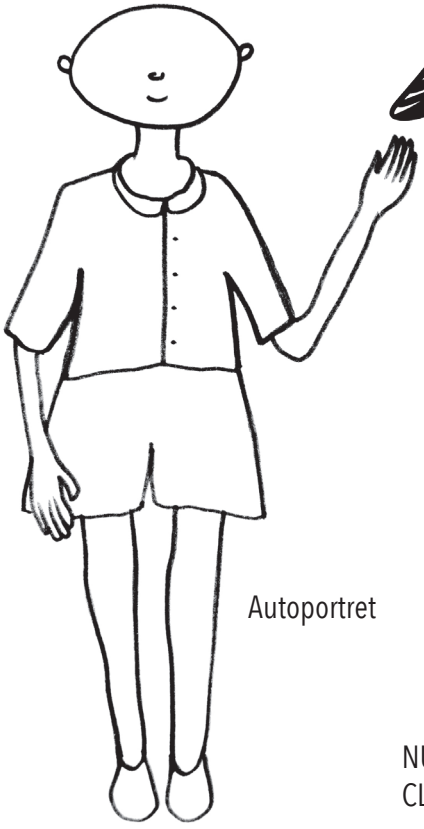

Portretul profesoarei/profesorului meu de ***Arte vizuale și abilități practice***

Proiectul meu preferat din acest an a fost _____ pentru că _____

Tehnicile mele preferate sunt _____

Dacă aș putea schimba un lucru pe care l-am făcut în acest an la ***Arte vizuale și abilități practice***, acesta ar fi _____

Autoportret

Culorile, nonculorile sau amestecurile de culori preferate

NUMELE:
CLASA:

Amintește-ți de luna septembrie, când am început împreună călătoria printre idei, forme și culori. Cum te simți după ce ai învățat să faci atâtea lucruri?

Cuprins

1. Meseriile pământului ... 7
Subiect aplicativ: Desenul, pictura, fotografia – pasiune sau meserie?
Tema: Compoziția ... 8
Subiect aplicativ: Desenul, pictura – pasiune sau meserie?
Tema: Valoarea ... 10
Subiect aplicativ: Fotografia – pasiune sau meserie?
Tema: Linia directoare ... 11
Subiect aplicativ: Meșteri populari și meșteșuguri tradiționale
Tema: Arta decorativă ... 12
Subiect aplicativ: Povești din bucătărie
Tehnici combinate: Haşura, desenul în creioane colorate și acuarela ... 14
Evaluare ... 16

2. Lumea florilor ... 17
Subiect aplicativ: Florile inspiră
Tema: Cum analizăm o reproducere? ... 18
Tema: Tehnica îndoirii și kirigami (arta de a tăia) ... 19
Subiect aplicativ: Circuitul vieții
Tema: Desenul pas cu pas în creioane colorate ... 20
Subiect aplicativ: Natură moartă
Tehnici combinate: Tehnica acuarelei, fuzionarea, haşura ... 22
Evaluare ... 24

3. În lumea celor care nu cuvântă ... 25
Subiect aplicativ: Povestea unui fluture
Fotografia macro ... 26
Subiect aplicativ: Animale-simbol
Tehnici combinate: Desenul în creioane colorate; amprentarea ... 28
Tehnici combinate: Decupare după contur, rupere, colaj ... 29
Subiect aplicativ: Animale de poveste
Tehnici combinate: Îndoire, împletire, colaj ... 30
Forme 3D realizate din materiale reciclabile ... 31
Evaluare ... 32

4. Inventează/Reinventează ... 33
Subiect aplicativ: Din inimă
Tehnici combinate: Modelarea sârmei, înnodarea, șnuruirea ... 34
Tehnici combinate: Modelaj, origami ... 35
Subiect aplicativ: Costume și decoruri
Tehnici combinate: Lucru cu materiale din natură, decupare după contur, ștanțare ... 36
Evaluare ... 38

5. Trecut, prezent, viitor ... 39
Subiect aplicativ: Clădirile povestesc
Spațiul în care trăim ... 40
Subiect aplicativ: Joc și inspirație
Tema: Texturi ... 42
Tema: Aplicații tridimensionale ... 43
Subiect aplicativ: Lumea prin ochi diferiți
Tema: Perspectiva în fotografie ... 44
Recapitulare ... 46